

De kortste preek

Liturgie en preek van de kerkdienst in de Christus Triumfatorkerk

27 januari 2019

Lezingen: Jesaja 61, 1-9 en Lucas 4, 13-22

Voorganger: ds. Jaap van den Akker

- Welkomstwoord door de ouderling van dienst
- stil gebed
- Intochtslied 'Iedereen zoekt U, jong of oud' (Lied 837: 1 en 4)
- Aanvangswoord, groet, bemoediging
- Psalm van de zondag: psalm 67

Gezongen 67: 1

Gelezen: bewerking van Psalm 67

God kijkt naar ons om

Als een moeder die met liefde zorgt

Als een vader die meeleeft

Zo leven is een zegen!

Wees dan de arm om ons heen

De hand die de weg wijst

U weet wat ons in de weg zit en wat ons bevrijdt

Toon ons een weg die begaanbaar is

Wees een God om blij mee te zijn

Een God om trots op te zijn

Een God om bij thuis te zijn

Zo is leven een zegen.

Wees een God om dankbaar te zijn:

Voor de wereld die u ons geeft

Voor het land en de vruchten

Voor de vrede die U ons leert

Voor de liefde die U geeft

Dank U, God van alle volken

Zo is leven een zegen.

Gezongen 67: 3

- Kyriëgebed
- Glorialied: 'Alles wat adem heeft' (NLB 146c: 5 en 7)
- Met de kinderen
  - Gebed*
  - Gesprek: Vaste gewoontes*
  - Lied: 'Dank U voor deze nieuwe morgen' (Lied 218: 1, 4 en 5)*
- Schriftlezing: Jesaja 61: 1-9
- Lied: 'Omdat hij niet ver wou zijn' (Lied 528: 1 en 2)
- Lezing: Lucas 4: 13-22
- Lied: 'Omdat hij niet ver wou zijn' (Lied 528: 3, 4 en 5)
- Preek
  - Dit verhaal gaat om de aanvechtingen van het geloof.
  - De moeilijkheid om Jezus na te volgen.
  - Omdat zijn weg zo anders is.
  - Omdat wij zo graag geloofsbewijzen zien.

Omdat wij zou graag willen aanwijzen dat het goed voor je is om te geloven. Dat de wonderen in ons leven, écht zijn en waardevol.

Dat God bestáát.

Dit verhaal is een aanmoediging om te geloven zonder gezien te hebben. Om de wonderen van het geloof eerst maar eens in het klein te zoeken. Bij jezelf. Om God dichtbij te vinden.

En om te ontdekken dat geloof ook een lange weg is van oefenen. Van vallen en opstaan. Van nieuwe wegen inslaan. Van bekering.

Het zit allemaal in dit verhaal – denk ik. Luister maar:

Jezus komt uit de woestijn.

In de woestijn is hij op de proef gesteld.

Op het zwakste moment in zijn leven, in de wildernis, na veertig dagen vasten, heeft hij de verleidingen weerstaan. De verleiding van eigen eer en glorie. De verleiding om dingen naar je hand te zetten, de verleiding God voor je karretje te spannen.

Vervuld van de heilige Geest trok Jezus de woestijn in. Gesterkt door de geest keerde hij terug naar Galilea.

En nu is hij weer in Nazaret, de plaats waar Jezus is opgegroeid. En nu wordt hij opnieuw op de proef gesteld.

Want de kracht van Jezus zit hem juist niet in het doen van spectaculaire wonderen, niet in het bezitten van wereldmacht, of het beschikken over een absoluut bewijs van Gods bescherming – die aanvechting had Jezus nu juist weerstaan, afgezworen in de woestijn. Dáár hangt zijn identiteit als geliefd kind van God – zoals dat bij zijn doop vanuit de hemel over was uitgeroepen - nu juist níet vanaf.

Maar bij zijn dorpsgenoten ligt dat anders. Zij hebben dat wel nodig. “Doe alles waarvan wij gehoord hebben dat het in Kafarnaüm is gebeurd ook hier in uw vaderstad...”. Zij willen bewijzen. Zij willen de bovennatuurlijke krachten zien. Wonderen. Op andere plaatsen in Galilea gaf hij ook onderricht in synagogen en werd hij geprezen, of beter: verheerlijkt door allen. Verheerlijkt – dat is bijna blasfemisch. Verheerlijken dat doe je alleen God. Lucas zet de toon voor het vervolg van het verhaal. En geeft hier al aan dat in Jezus’ optreden iets van God en zijn Geest doorschemert.

Nu is Jezus terug in Nazaret. En zijn dorpsgenoten verheugen zich al op zijn optreden. Zij willen met eigen ogen zien dat deze Jezus – die zij alleen maar kennen als de zoon van de timmerman, en waarover ze prachtige verhalen hebben gehoord, zij willen zien dat hij dat echt kan: mensen heel maken, mensen in het reine brengen met zichzelf, met God.

Ja, ja, zeggen ze tegen elkaar – eerst zien en dan geloven.

Ook deze verleiding weerstaat Jezus.

Hij trekt niet wonderdoend en met grootse gebaren door Nazaret.

Hij doet wat hij al zijn leven lang doet.

Hij ging volgens zijn gewoonte op de sabbat naar de synagoge. Net al u vanmorgen. Net als u misschien al een leven lang doet. Volgens uw gewoonte op zondagochtend naar de kerk. Fijn – welkom! Hier wordt het geloof beleefd. Hier wordt God geëerd. Hier wordt de Bijbel uitgelegd. Hier vertellen we elkaar waar we in geloven. Hier bidden we voor elkaar en bemoedigen we elkaar. Hier zoeken we Gods aangezicht en inspireren we elkaar om zo meteen en de rest van de week gesterkt en geïnspireerd - in de kracht van Gods geest – in geloof te leven.

Volstrekt logisch dus dat Jezus op de sabbat volgens gewoonte naar de synagoge gaat. In zijn jeugd zal hij dat wekelijks gedaan hebben in deze zelfde synagoge.

In de synagoge wordt volgens een vast rooster eerst uit de Thora gelezen. Deze morgen misschien wel uit Leviticus 25, over het jubeljaar – het genadejaar van de Heer – maar dat weten we niet. Iedere man die volgens de joodse gebruiken volwassen was, na zijn *Bar Mitzwa* – 13 of 14 - mocht opstaan om die lezing te verrichten en om vervolgens ook de profeten lezing te

verrichten. De *haphtara*, om de Toralezing inhoud en diepte te geven. Daarna mocht hij de lezing uitleggen. Een preek houden dus.

Een mooie traditie. Vandaag las bij ons Bert de Jesajalezing voor – die ik voor hem gekozen had, maar hoe mooi zou het zijn als hij zelf een lezing kiest en met ons deelt wat hem aanspreekt in die lezing – misschien iets voor een ander keer.

Het is een gewone sabbat in Nazaret, alhoewel gewoon, het zindert natuurlijk in de synagoge, want Jezus is terug, Jezus is met hen naar de dienst gegaan.

En jawel hoor Jezus beantwoordt aan de hooggespannen verwachten: hij staat op om voor te lezen. Hij krijgt de rol van Jesaja overhandigd. Hij rolt hem open. Dat moet even geduurd hebben, want hij rolt helemaal door Jesaja 61. Een gedeelte van het stuk dat Bert net las, maar wel een beetje anders. Want Jezus las weliswaar in het Hebreeuws, maar Lucas citeert steeds uit de Septuaginta – de Griekse vertaling van het Oude Testament – en die wijkt nogal eens af van ons Oude Testament.

Een prachtige tekst. Een tekst die tot de verbeelding moet spreken. Jezus voert met deze tekst de hooggespannen verwachtingen nog verder op. Het is de tekst over het Genadejaar van de Heer. Het jubeljaar. Het jaar waarin alles verandert. Waarin het land weer eerlijk verdeeld wordt. Waarin mensen die zich als slaaf moesten verkopen om te overleven, weer vrij worden. Waarschijnlijk is dat Jubeljaar nooit echt in praktijk gebracht. Het is dus heel wat dat Jezus dat Jubeljaar – het genadejaar van God - hier uitroept. Het is de meest radicale uitroep tot een rechtvaardig herstel van de oorspronkelijke relaties. Het is een uitroep dat dit land weer zal worden zoals het Beloofde Land ooit bedoeld was.

Het is de troonrede van het koninkrijk van God.

Hier proclameert Jezus zijn missie.

Hier geeft Jezus aan wat zijn komst inhoudt: bevrijding. Nieuw leven voor uitgestotenen. Herstel van de gemeenschap. Schuldvergeving.

Dat wordt een lange preek zou je denken.

Als Jezus dit hier duidelijk gaat maken.

Hij rolt de boekrol op, hij geeft hem terug en gaat weer zitten.

Nu gaat het beginnen (want de preek werd zittend gehouden). Alle ogen van de volle synagoge zijn op hem gericht. Welke uitleg gaat er nu komen?

Hoe moeten we dit verstaan...?

En dan komt de preek:

“Heden is dit Schriftwoord in jullie oren vervuld.”

Amen. De kortste preek ooit.

Heden is dit Schriftwoord in jullie oren vervuld.

Hoe dan?

Dat is de vraag die deze preek oproept.

Hoe dan is nu het jubeljaar – het genadejaar van de Heer aangebroken?

De dorpsgenoten van Jezus hadden daar wel idee bij.

Door genezing. Door bevrijding van boze geesten, of van trauma's of oude wonden.

Door bevrijding ook van de Romeinen. Het land zou toch weer teruggegeven worden aan het volk? Dan moest eerst de vijand eruit en ook de elitaire vrome joodse klik die met de vijand heult.

Het is een verkeerde interpretatie van het Jubeljaar dat Jezus verkondigt.

Jezus proclameert het Koninkrijk van God, zeker. Maar dat ziet er heel anders uit dan de hoorders denken. Het ziet er ook heel anders uit dan wij geneigd zijn te denken.

Ja, het gaat om bevrijding. Het gaat om vrij worden van alles wat je tegenhoudt om tot God te komen. De bevrijding waar Jezus het over heeft is geen politieke bevrijding. Het is een

geestelijke bevrijding. Vrij worden van alle ballast, van alles dat je verhindert om mens te zijn, echt mens, mens naar Gods beeld. Mens naar Gods hart. Dat betekent vrij zijn voor je naaste. En als je vrij bent voor je naaste, dan kan dat ook politieke bevrijding tot gevolg hebben. Dan wordt het een jubeljaar, omdat je deelt. Omdat je niet iets toe-eigent, of ergens recht op meent te hebben, maar belijdt dat je alles uit Gods hand hebt ontvangen.

Jezus roept op tot bekering. Een bevrijding waarmee je zelf aan het werk moet.

En dat valt nog niet mee... Uiteindelijk keren de enthousiaste bezoekers van de dienst in de synagoge zich tegen Jezus, dat blijkt uit het vervolg.

De bezoekers van de synagoge, kiezen liever voor de makkelijkere weg. Zij lijken in alle opzichten op ons. Want dat willen wij ook graag: dat de bevrijding ons wordt gegeven. Dat er geen persoonlijke keuzes aan vooraf hoeven te gaan. Bekering.

Jezus had nu juist deze weg afgewezen! Die verleiding had hij weerstaan in de woestijn. Jezus toont ons een andere weg: een smalle, moeilijk begaanbare, een weg van moeilijke keuzes en van weerstand. Dat is de messiaanse weg. Zijn troonrede gaat over de weg naar dát Koninkrijk. Die weg komt tenslotte – eerloos en weerloos – uit bij de armen, de blinden, de gevangenen, de verbrokenen.

Die weg is juist niet groots en meeslepend. Niet in het oog springend, of enthousiasme oproepend. Nee, die weg ligt meer in het verborgene.

Die weg kiezen we liever niet. Het kost moeite. Het wekt twijfel.

Maar die weg brengt ons uiteindelijk wel verder. Via de eerloosheid en de weerloosheid van de weg van Jezus tot aan Golgotha, naar echte bevrijding, en echt leven, bij het krieken van de dag op paasmorgen.

Die weg geeft toekomst.

En over die weg heeft Jezus het.

Zijn preek is dus ook niet afgelopen na die ene zin: *Dit Schriftwoord is heden in uw oren vervuld*, nee het hele verdere verhaal van Lucas is het vervolg van de preek. En het Amen, het amen staat in Lucas 24 waar die Messiaanse weg de weg van het Koninkrijk van God is gebleken.

Waar wij hem herkennen bij het breken van het brood.

Amen

- Orgelspel
- Lied: 'De geest des heren heeft' (Lied 686)
- Dankgebed en voorbeden, stil gebed, Onze Vader
- Collecte:
- Slotlied: 'Zing nu de Heer, stem allen in' (NLB 654: 1 en 6)
- Zegen, gevolgd door gezongen "Amen"